

етапі функціонування інституту присяжних в Україні, на жаль, є неефективним, але належний аналіз його діяльності за останні роки та відповідне реформування допоможе покращити стан української системи судочинства, запровадить якісну модель змагальності судового розгляду кримінальних проваджень, а також підвищить рівень довіри народу до системи правосуддя в цілому.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>
2. Суд присяжних: ілюзорне марення чи реальне існування? URL: <https://jur-gazeta.com/publications/practice/inshe/sud-prisyazhnih-ilyuzorne-marennya-chi-realne-isnuvannya.html>
3. Банах С.А. Інститут суду присяжних в Україні: перспективи розвитку та проблеми реалізації. *Актуальні проблеми правознавства*. 2019. № 1 (17). С. 107-112.
4. Волоско І.В. Суд присяжних в Україні: актуальні питання реформування. *Слово національної школи суддів України*. 2019. № 4 (29). С. 61-70.

УДК 347.965 (043.2)

Тюбай А.В., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Семчук Н.О., к.ю.н.

ДОПИТ ЯК ЕТАП КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ

Допит – це слідча дія, яка проводиться правоохоронними органами, з метою встановлення фактичних обставин кримінального провадження [1]. Іншими словами, допит – це процес, спрямований на отримання слідчим інформації, відомої допитуваному [2]. Даний етап кримінального провадження потрібен для того, щоб встановити істину, проаналізувавши інформацію з різних джерел. Він включає в себе знання психології, адже та чи інша поведінка буде трактуватися по-іншому залежно від типу темпераменту, віку та інших особливостей допитуваного.

По-перше, слідчий повинен заздалегідь ознайомитися з матеріалами справи, щоб усвідомити, якої інформації не вистачає для вирішення справи, що потребує уточнення або спростування тощо. Залежно від того, хто буде виступати в ролі допитуваного (підозрюваний, свідок, потерпілий), приділяється увага віковим особливостям допитуваного (неповнолітній, дорослий, особа похилого віку), слідчому слід розробити алгоритм постановки запитань.

По-друге, слід приділяти особливу увагу не лише словам підозрюваного, його спільників та потерпілого, а й свідків, які зустрічали або бачили вищезгаданих до та/або після моменту скоєння злочину. Існує ризик того, що допитуваний надаватиме неправдиві докази для того, щоб уникнути покарання, а також з метою перенесення відповідальності на іншу особу. Для цього існують спеціальні методи проведення допиту. До них належать: спостереження, бесіда та незалежна характеристика.

Метод спостереження потрібен для того, щоб «прочитати» допитуваного. Під час спостереження слідчий визначає тип темпераменту, аналізує поведінку та рухи допитуваного, комунікабельність, реакцію на поставлені запитання.

Для того, щоб встановити контакт, може бути застосований метод бесіди. Бесіда не базується лише на темі злочину. Головна мета – встановити контакт між слідчим та допитуваним.

Важливим етапом є збирання відомостей про допитуваного серед осіб, які контактували з ним і мали різні зв'язки (родичі, друзі, сусіди тощо). Збирання відомостей про особу допитуваного передбачає з'ясування комплексу даних, що широко використовуються і для встановлення психологічного контакту, і для обрання тактичних прийомів допиту, і для оцінки інформації, що буде отримана від цієї особи [2].

Залежно від обставин може бути використана одна з трьох форм методу незалежних характеристик: отримання відомостей про особу з матеріалів справи та/або з показань інших осіб, отримання відомостей шляхом постановки конкретних питань та отримання відповідей на них, а також, отримання відомостей шляхом доручення відповідним органам зібрати цю інформацію таємним шляхом.

Допит – це процес спілкування, у якому слідчий повинен зберігати ініціативу в регулюванні процесу обміну інформацією. Отримання інформації під час допиту має свої особливості, зумовлені процесуальним становищем допитуваного, його позицією, зацікавленістю в результатах справи, індивідуальними особливостями особи та деякими іншими обставинами [2].

Окрім вищезгаданих видів допиту (за процесуальним становищем та віковою особливістю) виділяють наступні: за послідовністю проведення – допит первинний, повторний (з'ясовуються обставини, про які допитуваний вже давав показання під час попереднього допиту); додатковий (одержання показань щодо обставин, про які не йшлося під час попередніх допитів). За суб'єктом проведення – допит, який проводиться слідчим, дізнавачем, прокурором, суддею. Особливими різновидами допиту є допит під час очної ставки та перехресний допит [3].

Відповідно до статті 224 Кримінального процесуального кодексу України перед допитом встановлюється особа допитуваного,

роз'яснюються її права, а також порядок проведення допиту. У разі допиту свідка він попереджається про кримінальну відповідальність за відмову давати показання і за давання завідомо неправдивих показань, а потерпілий – за давання завідомо неправдивих показань. За необхідності до участі в допиті залучається перекладач [4].

Отже, бачимо, що допит має надзвичайно важливе значення у процесі розслідування. Від того, наскільки якісно воно буде проведене, залежить його результат. Особа, яка проводить допит, повинна бути компетентна у своїй роботі, правильно аналізувати матеріал справи, поведінку та показання допитуваних, таким чином володіти психологією на достатньому рівні, застосовувати усі необхідні методи, які передбачені законом та не порушують його.

Література

1. Допит. Вікіпедія: веб-сайт. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Допит>
2. Психологія допиту. Бібліотека: веб-сайт. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/1_DISK/UR_PSIX/html/31.htm
3. Поняття, значення і види допиту. STUDIES.in.ua: веб-сайт. URL: <http://studies.in.ua/kryminalistyka-shaprgalky/3647-ponyattya-znachennya-vidi-dopitu.html>
4. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

УДК 343.141(043.2)

Устименко О.О., здобувачка вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Літвінова І.Ф., к.ю.н., доцент

ЩОДО ПИТАНЬ ПРОВЕДЕННЯ ОБШУКУ ОСОБИ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Обшук особи в кримінальному провадженні є слідчою дією, що досить часто застосовується у правоохоронній діяльності, а також є широковідомим способом збирання фактичних даних. Відповідно до загальних положень Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України будь-які процесуальні дії, зокрема, й особистий обшук мають проводитись лише відповідно до норм КПК України. Ніхто не може зазнавати обмеження прав і свобод інакше, як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановленому процесуальним законодавством. Однак, на практиці порушення прав громадян найчастіше відбувається у сфері кримінального процесу, адже правоохоронним